

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne izvešča nedelje in praznika. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za uvozništvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Deklaracija Cvetkovićeve vlade

Predsednik vlade jo je prebral včeraj popoldne na sejah narodne skupščine in senata

Beograd, 17. febr. p. Na včerajšnjih popoldanskih sejah narodne skupščine in senata je min. predsednik Dragiša Cvetković podal naslednjo deklaracijo svoje vlade: »Gospodje poslanci! Kr. vlada, ki ji imam čast predsedovati, se je sestavila z najvišjim poslanstvom, da se loti konsolidiranja in ureditve naših notranjih razmer, da pripravi ureditev tistih problemov, ki so pogoj za to konsolidacijo, in da razen tega zbere vse narodne sile, ki so se doslej jalovo zapravljale v medsebojnem trenju, ter da jih v trajnem notranjem miru uporabi za graditev take državne politike, ki bo porok popolnega miru v državi, gospodarskega blagostanja ter varnosti in miru na mejah.

klosti, ki so ta najvažnejši notranjdržavni problem z raznim taktiziranjem oddalile od njegove prave ureditve.

Kr. vlada misli, da se more po tej poti ustvariti čvrst temelj za novo orijentacijo naše notranje politike. Kr. vlada želi, da se v atmosferi vzajemnega bratkega razumevanja in strpnosti lotimo urejanja te zgodovinske naloge. Toda ravno zaradi njenega velikega pomena in košljivosti se moramo vsi zavedati, da se morajo avtoriteta države, javni in socialni red, varnost imetja in red v upravi v celoti ohraniti.

Gospodarska politika

V svoji gospodarski in finančni politiki bo kr. vlada posvetila vso svojo pozornost temu, da se smotrno in po načrtu zagotove najugodnejši pogoji, tako materialni kakor t. i. psihološki, za čim boljše gospodarski napredek v državi, tako da bo postopno diferenciranje našega gospodar-

stva in boljša izraba naših možnosti pripomogla k splošni povzdigi ljudskega blagostanja in gospodarske neodvisnosti Slovenije brez posebnosti na stališču, da je proračunsko ravnotežje osnova in temelj dobrih državnih financ. Kr. vlada bo pri tem upoštevala plačilno moč prebivalstva in pravilno razdelitev bremen. Se posebej bo pa posvetila pozornost javnemu kreditu v državi in zboljšanju pogojev za razvoj narodnega varčevanja ter bo zagotovila stabilnost našega denarja.

Zunanja politika

V zunanje-političnem pogledu bo kr. vlada nadaljevala dosedanje politiko z istim prizadevanjem in v isti smeri, s ciljem ohranitve miru in politične okrepitve naše države. Kraljevini Jugoslaviji se je v zadnjih letih in pol leta pod vodstvom kr. nameštstva posrečilo z vztrajno in kon-

struktivno politiko doseči z velesilami in z vsemi sosedami tesnejše prijateljske stike. Pozitivni rezultati zadnjih let dokazujejo, da so bila pogoji, ki si jih je načrtala zunanja politika Jugoslavije za doseg mednarodnega sporazuma, prava. Zato je bilo v težkih mednarodnih političnih časih zmerno možno držati se smeri, ki je pokazala da živi kraljevina Jugoslavija z vsemi državami v dobrem in urejenem razmerju. Naloga naše zunanje politike bo tudi v bodoče v tem, da bo skrbno čuvala že pridobljena prijateljska, da bo vsa dobra razmerja neogovorno in jih izgradila v najboljšem smislu.

Kr. vlada je prepričana, da bo za takšen svoj program deležna podpore javnosti in podpore te zbornice, kar je neobhodno potrebno za uspeh dobre državne politike, in da bo pri pozitivnem delu v tej smeri delujoč visokoga zaupanja kr. nameštstva.

Politični obzorik

Stopetdesetletnica velikega dogodka

Letos poteče 150 let, ko je francoski narod stlil robske okove in sveto oznanil svobodo, enakost in bratstvo — liberte, egalite, fraternite. V Franciji se pripravljajo, da čim svežeje praznuje ta veliki dogodek, ki predstavlja preokret v razvoju človeštva. Tega velikega dogodka v francoski in svetovni zgodovini se je spominjal tudi Eduard Herriot, ko je bil ponovno izvoljen za predsednika francoskega parlamenta, rekoč: »Čez nekaj mesecev bomo praznovali spomin na ono dobo, ki se ji moramo zahvaljevati za to-le zastavo, pod katero lahko vsakdo svobodno izpoveduje svoje prepričanje, ko se je rodila ta francoska skupnost, iz katere bi se naj ustvarila skupnost vsega človeštva. Slavlilo bomo spomin na one čase, ko so vojaki, bosti in goli in gladni, reševali francosko svobodo od koalicije tiranov. Izraziti hočem željo, da bi se pravočasno ukrenilo vse, da bi mogli tudi oddaljenejši narodi, ki so preželi istih načel kot mi, priti semkaj, da bi se pogreli ob tem ognju svobode!« — Kje se bo slavila ta znamenita stopetdesetletnica?

Pismo bana Jelačića patriarhu Rajčiču

Za časa madžarske revolucije leta 1849. so se Hrvti in Srbi pod zastavo bana Jelačića borili proti Madžarom. Kakor ban Jelačić na hrvatski strani, tako je pravoslavni patriarh Rajčič na Srbskih Karlovcih zagovarjal slovo Hrvatov in Srbov. Jelačić in Rajčič sta bila med sabo v stalnih stikih in sta si dopisovala. Večina iz korespondence je ohranjena. V enem izmed teh pism piše ban Jelačić patriarhu: »Iz vaših pism, kakor tudi iz privatnih vesti sem razvidel, da je zavlada v vaši Vojvodini strah, da bi ne bil junaški srbski narod v svojih nadah varan. Verjete mi, da je ta strah nepotreben: naš narod je postal pošten, zato se tudi napram njemu mora pošteno postopati in se tudi bo Kar se mene tiče, jaz oba ta dela našega naroda smatram od nekdanj za eno telo in eno dušo, pa nisem nikdar vprašal, kako kdo Boga moli, marveč sem bil vedno ponosen, ako je bil on od mojega jezika in moje krvi obenem tudi pošten in dober človek.«

Neprecenljiva zasluga

V »Vidicih« piše dr. Milan Budimir, Srb: »Prvo junaštvo hrvaškega naroda je v tem, da je zavezal, osvojil in očuval najbolj razviti del ozemlja na obali Sredozemskega morja. Še skoraj 20 stoletij se bore slovenski narodi za kosček toplega južnega solnca in njegovega morja, ki nikoli ne zaledeni. Ali samo Hrvatom se je posrečilo, da so očuvali zase in za ostale Slovence, ne da smo se vedno, jadramo obal in njeno snje morje. Albansko-epirsko, morejsko in trakijsko obal so Slovani izgubili že pred štiri stoletja. Severni Slovani so šele pred nekaj stoletji se jeli učiti pomorske izvežbanosti, a prvi učitelji so jim bili naši pomorci. Tem našim jadramskim pomorcem so se ob turških vpadih v naše kraje pridružili Uskoki in številni priseljenci iz Dinarjskih planin in tako so Hrvati skupaj z njimi očuvali kljub beneškemu, turškemu in avstrijskemu gospostvu to okno, ki gleda v daljni svet.«

Predložitev novega državnega proračuna

Beograd, 17. febr. p. Narodna skupščina in senat sta imela dopoldne seji, na katerih sta izvolila stalne skupščinske odbore. Narodni skupščini je bil predložen novi državni proračun, ki bo takoj izročen finančnemu odboru v proučitev. Zaradi pomanjkanja časa bo finančnemu odboru določen skrajšan rok, v katerem mora končati svoje delo ter predložiti poročilo o narodni skupščini. Dopoldne je bila tudi seja kluba senatne večine.

Zadušnica za Pija XI.

Beograd, 17. febr. p. V cerkvi Kristusa Kralja je imel dopoldne nadškof dr. Ujčić slovesno zadušnico za pokojnega papeža Pija XI., ki so ji prisostvovali Nj. Vis. knez nadstojnik Pavle, člani vlade in diplomatski zbor.

Kongres beloruske manjšine na Poljskem

Varšava, 17. febr. h. V Vilnu so se sestali voditelji beloruske manjšine v Poljski. Ugovorili so, da se v zadnjih petih letih beloruski centralni komite ni sestal. Po daljši debati o položaju beloruske manjšine je bil sprejet sklep, da se bo centralni odbor v najkrajšem času zbral in sklepal o nadaljnjih političnih akcijah manjšine. Vodstvo manjšine bo pričelo izdajati tudi svoj tiskovni bulletin.

Borzna poročila.

Ourlh, 17. februarja. Beograd 10, Paris 11.60, London 26.635 New York 440.50, Bruselj 74.25, Milan 23.18, Amsterdam 236.25, Berlin 176.75, Praga 15.10, Varšava 83.12, Bukarešta 3.37.

Skoro 350 milijard dinarjev za angleško oborožitev

Angleška javnost je z zadovoljstvom sprejela ogromna bremena za povečanje varnosti

London, 17. febr. w. Po ministru Simonu napovedano največje oboroževalnega posojila 800 milijonov funtov Sterlingov (200 milijard din), ki je bilo kdaj razpisano, kakor tudi napoved povečanja izdatkov za državno obrambo v bodočem proračunskem letu, kakor so bili včeraj objavljeni v posebni knjigi, so po poročilu agencije »Associated Press« izzvali v parlamentarnih krogih veliko senzacijo. »Daily Express« poroča, da bo vojni minister skoro vsa sredstva svojega proračuna za leto 1939 porabil za izpolnitev vojske na kopnem. Ena divizija bo takoj popolnoma mobilizirana, da se bo lahko takoj poslala v prekomorske pokrajine. Sledila ji bo druga divizija, ter nadaljnje divizije pa bodo popolnoma mehanizirane in najmoderneje oborožene.

Irška narodna skupščina je odobrila z 62 glasovi proti 39 kredite za državno oborožbo. Opozicijski stranki sta glasovali proti.

Posvetovanja gen. štabov Anglije in Francije

London, 17. febr. w. Diplomatski dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da je francoska vlada predlagala angleški vladi konstruktivne razgovore obeh generalnih štabov o zadevah, ki so velikega pomena za obe državi. Poudarjajo, da so angleški in francoski imperialni interesi tesno povezani na različnih področjih. Ker obstojajo možnosti ogražanja teh interesov, je francoska vlada predlagala, naj se prouče v podrobnosti načrti o vojaškem sodelovanju in že v naprej odobro.

Sporočilo Društvu narodov

London, 17. febr. i. Angleška vlada je včeraj obvestila generalno tajništvo Društva narodov, da slej ko prej odobrava generalne akte, ki jih je Društvo narodov sprejelo l. 1928 in ki določajo, da se morajo vsa sporna vprašanja rešiti na miren način z mednarodno arbitražo ali z diplomatskim pogajanjem, če pa bi kdorkoli Anglijo vendarle zapletel v vojno, potem angleška vlada v takem primeru teh določb ne bi mogla še nadalje izpolnjevati. Slično noto je istočasno poslala Društvu narodov tudi francoska vlada, v čemer vidijo nov dokaz solidarnosti obeh demokratskih držav in njune trdne volje v borbi za očuvanje svetovnega miru. Obema notama sta se pridružili tudi Nova Zelandija in Irsko. Zato sodijo, da se bodo pokretu Anglije in Francije pridružile tudi vse ostale države, članice Društva narodov.

Zeneva, 17. febr. AA. (Havas). Francoski minister za zunanje zadeve je sporočil tajništvu Društva narodov, da bo Francija še nadalje ostala zvesta splošnemu paktu o arbitraži, ki stopa sedaj v drugo dobo veljavnosti, kakor tudi, da se ne bi čutila vezano na pakt glede dogodkov, ki bi nastali v teku vojne. Enake izjave so poslale Društvu narodov Anglija, Indija in Nova Zelandija. Kakor znano, je pristopilo k splošnemu paktu o arbitraži 23 držav. Druga pe rida traja pet let.

Povečanje francoske mornarice

Pariz, 17. febr. i. Senat je včeraj nadaljeval debato o kolonialni politiki Francije. Predsednik senata Rustand je poudarjal, da je kolonialna politika Francije v zvezi z njeno pomorsko politiko in je zaradi tega glavni pogoj, da Francija izpolni svojo mornarico. Odgovarjal mu je mornariški minister Campinchi, ki je podčrtal, da je Francija nekoč izgubila svojo kolonialno posest le zaradi tega, ker ni imela zadostne mornarice. Sedaj bo ta napaka popravljena, da očuva svoje kolonije. Že lani so bile v gradnji nove vojne ladje, a poleg vojne mornarice bo izpopolnjena tudi trgovska, da bo Francija vedno lahko branila prestiž svojega imperija.

Zopet bombni atentat v Londonu

London, 17. febr. v. V pritličnem skledišču londonskega kolodvora Kingcrola je včeraj popoldne eksplodirala bomba ter je bila ena oseba ranjena. Atentatorjev niso izsledili, domnevajo pa, da so iz vrst irskih teroristov.

Azana se noče vrniti v republikansko Španijo

Brezuspešen obisk Del Vaya v Parizu

Pariz, 17. febr. w. Zunanji minister republikanske Španije Del Vayo, ki je prišel v sredo v Pariz, je skušal pregovoriti predsednika španske republike Azano, da bi se vrnil v Madrid. Del Vayo je že včeraj odpotoval z letalom nazaj v Španijo. Njegovo posredovanje pri predsedniku republike ni imelo nobenega uspeha. »Intransigence« poroča, da je Del Vayo zahteval od njega takojšen povratek v Španijo, Azana pa je izjavil, da se v nobenih okoliščinah noče vrniti in da smatra nadaljnje pretilvanje krvi za nepotrebnost.

London, 17. febr. h. »Daily Mail and Morning Post« poroča iz Pariza, da je imel španski republikanski minister Del Vayo nalogo pridobiti Azano, da bi se vrnil v republikansko Španijo in nadaljeval borbo proti Francu. Azana pa je ponudbo odklonil in baje dobesedno izjavil: Pod nobenim pogojem nisem pripravljen podati izjave, da se bom vrnil v republikansko Španijo. Vi ne morete imeti več nobene nade, da vam bo uspelo preprečiti končni poraz. Svoje osebe ne maram več zaplesti v borbo, ki pomeni samo novo nepotrebno pretilvanje krvi.

Dejstvo, da je predsednik španske republike Azana odklonil zahtevo zunanjega ministra Del Vaya po povratku v Madrid, tolmači diplomatski sodnik »Evening Standard« kot izredno pomembno. »Evening Standard« piše, da pričakuje sedaj angleška in francoska vlada poziv predsednika Azane, naj republikanska Španija preneha borbo in prizna vladno generala Franca, ker zastopa stališče, da je Negrinova vlada prenehala obstajati in da nima več ustavnih pravic zastopati kak del španskega ozemlja.

Berard izredni diplomatski zastopnik?

Pariz, 17. febr. b. V zvezi z drugo Berardovo mislijo v Burgozu so v tujakih političnih krogih mnenja, da bi se moglo že v nekaj dneh rešiti vprašanje francoskih odnosov do generala Franca tako, da bi bil Berard v primeru, da bo njegova mislija povsem uspešna in če se bo vrnil z začelimi začetki generala Franca, imenovan za izrednega diplomatskega za

stopnika Francije v Burgozu za dobo šest mesecev, kar velja v podobnih primerih za skrajno časovno omejitve. Med tem bi se v stalnih Berardovih stikih z vlado proučile še nadaljnje možnosti špansko-francoskega sodelovanja, ki bi dovedle do končne in popolne ureditve medsebojnih diplomatskih odnosov.

Dasi predstavlja ta rešitev napredek v iskanju novih poti za navezovanje stikov z generalom Francom, na drugi strani vendarle razodeva skrajno previdnost francoskega postopanja, kar ima vedno varokov. Predvsem sta v Španiji še vedno dve vladni, čeprav gre v obeh primerih samo za dejanski vladni brez potrebnih atributov, na drugi strani pa je še zelo nejasna Francova neodvisnost od nezveststva, ki se zdi Francozom. Angležem pogoj za vzpostavitev stikov s španskimi nacionalisti. Berardova mislija, za katero se je Francija odločila v sporazumu z Anglijo, obstoja torej predvsem v tem, da dobi od generala Franca vsa potrebna zagotovila.

Senator Berard je odpotoval v Burgoz sredi. Tik pred odhodom se je sestel z min. predsednikom Daladierom. Na poti v Španijo ga spremlja več višjih uradnikov zunanega ministrstva ter dva tajnika.

Italija in Nemčija se ne bojita konkurence

Rim, 12. febr. o. »Giornale d'Italia« je objavil daljši članek o verzijah, da bosta Francija in Anglija priznali Francovo vladno. Takšno priznanje, pravi, bi v nobenem primeru ne povzročilo skrbri dosedanjim prijateljem nacionalistične Španije. Pariz in London ne moreta postati resna konkurenta Rima in Berlina, ker se ves sistem v Francovi Španiji opira na os Rim-Berlin. General Franco je odklonil vse kompromise, ki bi lahko zmanjšali pomen in vsebino njegove zmage ali pa ga prisilili h koncesijam za zunanje priznanje svojega režima.

General Miaja v Cartageni

Madrid, 17. febr. AA. General Miaja je prišel davi v Cartageno. Takoj po prihodu je imel konferenco s šefi republikanske vojsne mornarice.

Nova madžarska vlada

Vsi ministri so obdržali svoje resore, le prosvetno ministrstvo je namestu novega min. predsednika Telekyja prevzel Homan

Budimpešta, 17. febr. Grof Pavel Teleky je včeraj sestaval novo madžarsko vlado. V novem kabinetu ni bistvenih sprememb, le resor prosvetnega ministrstva, ki ga je imel doslej grof Teleky, je prevzel Valentin Homan. Vsi ostali ministri so obdržali svoje prejšnje resore. Sodijo, da v zunanji politiki nove vlade ne bo nikake spremembe. Novi ministrski predsednik bo zastavljal vse svoje sile, da doseže sodelovanje med opozicijskimi in vladnimi strankami. Grof Teleky bo tudi zastopal program agrarne reforme Imredyja. Dopoldne je regent Horthy novo vlado zapričeval.

Pariz, 17. febr. o. Imredyjev padec je izzval v francoskem tisku veliko pozornost. »Jour« naglašja, da pomeni za Madžarsko konec velikih nad. Imredyja so proglašali za velikega državnika, ko je prevzel oblast v državi, in še posebej, ko je napovedal agrarno reformo, toda odpor veleposlanikov je bil zanj prevelik in tudi za meje posestnike je storil premalo, da bi ga odločno podprli.

»Matin« je mnenja, da so na Madžarskem zopet zmagale konzervativne struje, ki so proti sleherni reformi.

FIS tekme 1. 1942 v Jugoslaviji?

Zakopane, 17. febr. v. Upravni odbor FIS (mednarodne smučarske zveze) je včeraj sklepal o bodočih prireditvah svetovnega smučarskega prvenstva. Ker je Jugoslavija umaknila svoj predlog za prireditve v l. 1941, so izvedbo poverili Italiji, pač pa je naš zimsko-sportni savez prijavil kandidacijo za l. 1942, kar se je vzel na znanje, končno pa bodo o tem predlogu sklepali šele na prihodnjem kongresu. Prihodnje leto bodo tekme FIS na Norveškem.

Postani in ostani član Vodničkove družbe!

